

ŠENGENAS INFORMĀCIJAS SISTĒMA

brīvības, drošības un tiesiskuma garants

Šengenas Informācijas sistēma (SIS) ir IT sistēma, kas palīdz sargāt brīvību, drošību un tiesiskumu Šengenas zonā.

SIS savā **darbā** izmanto šādas iestādes:

- robežsardze,
- policija,
- muitas dienesti,
- imigrācijas iestādes un
- iestādes, kas atbild par noziedzīgu nodarījumu novēršanu, atklāšanu, izmeklēšanu vai personu saukšanu pie atbildības par šādiem nodarījumiem.

Piekluve SIS ļauj valstu kompetentajām iestādēm pārbaudīt brīdinājumus par meklētām personām vai priekšmetiem Šengenas zonā. SIS datiem var piekļūt **tikai attiecīgās valstu kompetentās iestādes**.

SIS ir atjaunināta un ietver jaunus elementus.

Pastiprināta sadarbība

SIS informē iestādes par to, uz kāda pamata ir izdoti **brīdinājumi par meklētām personām un priekšmetiem, un par nepieciešamajām darbībām**. Šiem datiem tagad var piekļūt Frontex vienības un plašāks valstu kompetento iestāžu loks.

Papildinformācijas apmaiņai, kas notiek, izmantojot valstu kontaktpunktus ar SIS saistītas informācijas apmaiņai Šengenas valstīs (SIRENE biroji), ir ieviesti skaidrāki noteikumi un uzlabota struktūra. Tagad Eiropols un valstu kontaktpunkti var tieši apmainīties ar informāciju par brīdinājumiem par teroristu nodarījumiem un nodarījumiem, kas ietilpst Eiropola pilnvarās.

Palīdzība visneaizsargātākajiem

Šengenas Informācijas sistēmā tagad ir jaunas **brīdinājumu kategorijas par nolaupīšanas riskam pakļautiem bērniem un apdraudētām neaizsargātām personām**. Šie brīdinājumi palīdzēs novērst bērnu nolaupīšanu un nelikumīgu aizvešanu uz ārvalstīm.

Šīs brīdinājumu kategorijas papildina **brīdinājumus par pazudušām personām**.

Valstu kontaktpunkti un kompetentās iestādes ar informāciju par šiem brīdinājumiem var apmainīties nekavējoties. Pazudušas personas var identificēt, arī izmantojot pirkstu nospiedumus vai, ja tie nav pieejami, – DNS.

Cīņa pret neatbilstīgu migrāciju

Jaunizveidotā **brīdinājumu kategorija par atgriešanas lēmumiem un modernākas ierīces, lai labāk identificētu ārpussavienības valstu valstspiederīgos**, uz kuriem attiecas šie brīdinājumi, palīdzēs risināt neatbilstīgas migrācijas problēmu.

SIS ļauj iestādēm, izmantojot pirkstu nospiedumus, meklēt un pārbaudīt, vai ārpussavienības valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas pārbaude, ir tiesības ieceļot un uzturēties ES. Turklāt SIS būs pieejami arī dati par viltotiem dokumentiem, tai skaitā ceļošanas dokumentiem un vīzu uzlīmēm.

Cīņa pret noziedzību

Sadarbība un informācijas apmaiņa ir būtiska organizētās noziedzības un terorisma apkarošanai un tiesiskuma nodrošināšanai.

SIS ir viena no efektīvākajām Eiropas Savienības IT sistēmām noziedzības apkarošanai. Šengenas valstis SIS sistēmā **izdod brīdinājumus, lai meklētu un apcietinātu personas**, kuras ir kriminālvajāšanā vai kuras paredzēts tiesāt **par teroristiskiem nodarījumiem vai smagiem noziegumiem**.

Šengenas valstis šajā sistēmā arī izdod brīdinājumus, lai meklētu personas, kuras izdarījušas vai varētu izdarīt smagus noziedzīgus nodarījumus, vai lai meklētu ar šādiem nodarījumiem saistītus priekšmetus. Valstu iestādes izdod brīdinājumus, lai atrastu un aizsargātu: pazudušas personas, riskam pakļautas neaizsargātas personas, kuru ceļošanu vai aizvešanu uz ārzemēm nedrīkst pieļaut, kā arī lieciniekus, apsūdzētos vai noziegumos cietušos, kuru palīdzība nepieciešama tiesas procesos. Tās var izdot

brīdinājumus, lai, izmantojot pirkstu vai plaukstu nospiedumus, identificētu nezināmus teroristisku nodarījumu vai smagu noziegumu izdarītājus. Valstu iestādes arī izmanto SIS, lai atrastu priekšmetus, ko meklē, lai izņemtu vai izmantotu par pierādījumu kriminālprocesā.

Jūsu tiesību aizsardzība

SIS ietver to personu persondatus, uz kurām attiecas brīdinājumi. Dati, kurus drīkst apstrādāt SIS, ir noteikti ES tiesību aktos. Persondatus apstrādā arī tad, kad personu pārbauda SIS. Tas var notikt, piemēram, ieceļojot Šengenas zonā, vai ceļu policijas pārbaudes laikā. SIS garantē privātpersonu tiesības **pieklūt saviem datiem, labot neprecīzus datus, dzēst sistēmā nelikumīgi glabātus datus**. Turklāt personām, uz kurām attiecas brīdinājums par ieceļošanas un uzturēšanās atteikšanu vai brīdinājums par atgriešanu, ir tiesības tikt informētām (**tiesības uz informāciju**).

Visām personām, par kurām ir izdots brīdinājums, ir arī tiesības iesniegt sūdzību valsts datu aizsardzības iestādēm vai tiesām un tiesības saņemt kompensāciju par jebkādu kaitējumu, kas radies viņu datu nelikumīgas apstrādes dēļ jebkurā Šengenas valstī. Plašāka informācija par datu subjektu tiesībām ir pieejama [Rokasgrāmatā par piekļuves tiesību izmantošanu](#).

Stingrāka ārējo robežu kontrolē

SIS papildu funkcijas attiecībā uz **pirkstu nospiedumiem un personu apliecinošiem dokumentiem** ļauj robežsargiem noskaidrot, vai uz ārpussavienības valstu valstspiederīgajiem attiecas brīdinājumi par ieceļošanas vai uzturēšanās atteikšanu un vai šīs personas tiek uzskatītas par draudu drošībai, kā arī, iespējams, atklāt viltotus dokumentus. Iestādēm ir vieglāk reaģēt uz brīdinājumiem par ES valstspiederīgajiem, kas ir meklēšanā vai tiek turēti aizdomās par noziegumu izdarīšanu.

©Eiropas Savienība, 2022

Šī dokumenta atkalizmantošana ir atļauta ar nosacījumu, ka tiek norādīta atbilstoša atsauce un norādītas visas izmaiņas (Creative Commons Attribution 4.0 International licence).

Visi attēli ©Eiropas Savienība, ja vien nav norādīts citādi.

PDF: DR-07-22-710-LV-N | ISBN:978-92-76-54871-3 | DOI:10.2837/882562